

היום, יום שני, נפתחים יחסים רשמיים מלאים בין ישראל לסין העממית. בתצלום — בניין המשלחת הסינית המסחרית בתל־אביב. האם בקרוב ישתכן בו שגריר סיני?

להצים לביטול תוכנית האוטונומיה

מאת שאול שיף

על חברי הכנסת של המפד"ל מופעלים בשבוע האחרון לחצים שלא לתמוך בתוכנית האוטונומיה, כמתחייב מהסכמי "קמפ־דייוויד".

חברי הכנסת והשרים קיבלו מכתבים מתלמידי הישיבה התיכונית בשעלבים (ביתות י"א־י"ב) תלמידי ישיבת "שבי חברון" ותלמידי ישיבת "עטרת כהנים" שבעיר העתיקה, ירושלים. מדובר, כרגע, באלף תלמידות וובדי הדבר שהיד המשיגה אותן תמשיך במבצע אסיופן.

המכתבים הללו מעמידים את ראשי המפד"ל במצב די עדין, מאחר ומדובר בקולות בוחרים לכנסת ה־13. כותבי המכתבים מתנסחים ללא פלפולים מיותרים. הנה נוסח מכתב תלמידי הישיבה התיכונית ב"שעלבים": אנו תלמידי הישיבה התיכונית בשעלבים, אשר מזוהים עם המפד"ל, קוראים לנציגינו בכנסת להביע עמדה ברורה וחד־משמעית נגד האוטונומיה אשר מהווה סכנה קיומית לבטחון ישראל בכלל ולחיי היהודים ביש"ע בפרט. אנו דורשים מכם להביע עמדה ברורה ונמרצת בעניין, על־מנת **שהציבור יידע את דעת מנהיגיו ולא יילך לראות בשדות זרים**. והדגשה שלי). הנוסח חוזר על עצמו פחות או יותר גם במכתבים האחרים: "איננו רוצים למצוא את חברנו נאבקים על הנושאים הללו "מחוץ לבית" אלא מתוכנו, נשאף להתאחד ולהיאבק יחד" – נוסח "עטרת כוהנים".

לפחות שניים מחברי הכנסת של המפד"ל נכונים לאמץ את הקו הזה, ומעניין יהיה לראות כיצד יגיבו מוסדות המפד"ל שעה שיגברו הלחצים לסגת מתוכנית האוטונומיה.

השבוע שלף אהרון כהן (מנהל "עמליה") מארכיונו את ה"אורגינל" של מכתבו של הגרציה קוק זצ"ל בנושא יהודה ושומרון ועל המכתב הזה נשמע רבות בשבועות הקרובים או החודשים הקרובים ככל שהמו"מ בין ישראל לפלשתינאים יילך ויעמיק.

"תשובה לרבים. כל פסקותי ההבלים של בעל־הגזרה (הכוונה לקיסינג'ר ש.ג.) היורד לחיינו ורודף אותנו, ומהלל שם ה' אלקי ישראל ושם עמו ונחלתו ושל אנשי "הממשלה" הכושלת הזאת (הכוונה למפלגת העבודה ש.ג.), הנסחבים אתו במשהו של פגיעה בחמן שלמותה של נחלת אבותנו, הם דברים בטלים ומבוטלים בהחלט ואין לנו כל התעניינות והתחשבות בהם. הבזו והכאב המלאים אותנו ביחס לכל פסקותי ההבלים האלה, קיימים בכל תוקף ונובעים ממקור דבר ה' ופקודת קדשו בתורתנו ונבואתו בחיוב שלטוננו על ארצנו זאת, של כולנו ושל רבבות עמנו בית ישראל..."

הארמו"ר מלובביץ' שליט"א אינו מתכוון להניח לסוגיה זו והיא תעמוד במלוא עוזה במערכת הבחירות הקרובה בעוד המערך מבקש למשוך את תשומת הלב לנושאים הכלכליים חברתיים נראה כי גם הפעם, בגלל שיחות השלום תתמקד המערכה שוב סביב הנושאים המדיניים.

ובעניין זה מזווית אחרת.

רבה של קהילת אוקספורד היזקרתית, יונהנסבורג, דרום־אפריקה, הרב נחמן מאיר ברנהרד הגיעה עתה בישראל (מכתן גם כנסיא משותף להסתדרות הרבנים בדרום־אפריקה) סבור, כי ממשלת ישראל כושלת וכשלה בהסברת עניינה ליהודים בפיס ולאזרחי העולם בכלל. לטענתו ה"קייז" המדיני הישראלי אינו מוצג באופן יעיל ומשכנע.

"אני יכול להעיד בשם יהודי דרום־אפריקה, כי כאשר אנו צופים בסי.אן. בוויכוחים בין דוברים ישראלים לבין דוברים ערבים, אוחזת אותנו פשוט בושה. אנחנו מרגישים עצמנו מתוסכלים ונכלמים, ומתרגזים מאד, לא על הערבים ולא על סי.אן. אלא על הישראלים. הישראלים משום מה מתקשים בהסברה וכך אנו מוצגים כבעלי־זרוע ועקשנים. שדה הקרב הקרוב עם אירי־ישראל הוא בתחום ההסברה ויחסי ציבור ומחובתה של ישראל לגייס את מיטב המוחות והדוברים כדי שננצח במערכה הזאת". הדוברים הישראלים – סבור איש־שיחי – מתייחסים לא הציבור כאילו כל העובדות ידועות לו והאמת היא שפרטים מאד יסודיים אינם ברורים לו ומשום כך הטכיה היא להודהות עם הסובל והנרדף בכיכול. "קם דור חדש שאינו זוכר את המלחמה ב־1967 וגם המבוגרים שכחו פרטים ממנה ומכאן שיש להחיות את התמונות מהתקופה היא ולהזכיר לעולם כיצד הגענו לשטחי יהודה ושומרון" – אומר הרב ברנהרד.

הרב ברנהרד ורבים מרבני התפוצות מוכנים להתגייס למסע ההסברה הישראלי אלא שישראל מסתפקת כנראה בכמה רובדים רשמיים כדי לכסות את העולם כולו...

"המירוצים" כבר החלו

ישיבת לישכת המפד"ל אמורה היתה, אתמול, להתחיל בדיוניה על הקמת מטה הבחירות לכנסת ה־13. אמנם "צמת" יכולה עוד להפתיע ולאזן את פריטת "התחיה" ו"מולדת" במחיר ויתור בנושא חוק הבחירה היסיר־לי של ראש הממשלה, אך קשה להעריך ברגעים אלה, יום רביעי בבוקר, עד כמה הליכוד יהיה מוכן לוותר. בתחום רגיש זה ועד כמה "צמת" מוכנה להיות נמישה תמורת שיבה לממשלה.

ב"צמת" יודעים להעריך היטב את היתרון שיש לרשימה מפלגתית כלשהי, כאשר העומד בראשה הוא שר עם תיק המתייצב בשטח עם צוות עוזרים – כולם על חשבון הציבור ולא מכספי תורמים ומגביות מעצבנות.

התחושה כי הבחירות לכנסת עומדות בשער מאיצה בתוך המפלגות, והמפד"ל בתוכן, את ההיערכות של כל אותם אלה הרואים עצמם ראויים להיכלל ברשימת המועמדים לכנסת הבאה.

נוסף על חמשת חברי הכנסת של המפד"ל, נשמע בחודשים הקרובים רבות על מועמדים נוספים שיתמודדו במרכז המפד"ל על מיקומם ברשימת המפד"ל לכנסת. המדובר בשמריהו בן צור, גב' יהודית היבנר, שאול יהלום, נחום לנגנטל (שאולי יעדיף על־פי אחת הגירסאות להסתפק בהתמודדות על כהונת מזכ"ל המפד"ל) עזריאל צדוק וזאב רוזנברג. מועמד טבעי אחר הוא איש הקיבוץ הדתי, אברהם שטרן המרכז את הוועדה המדינית של הקיבוץ הדתי. נכון לרגע זה הוא עדיין מתלבט אם לקפוץ לזירת המתמודדים. בימים הקרובים – כך אמר לנו – יקיים סבב התייעצויות עם חברי מתקופת היותו מזכ"ל בני־ע, אנשי הקה"ד פעילים בסניפי התנועה בצפון הארץ וסתם חברים קרובים. שטרן מבקש, אם בכלל, להיות מועמד של הכלל ולא של אישהו ספקטור. שטרן רואה עצמו דבר נאמן של הציונות הדתית בתקשורת, והוא נשבע ניישרלי בחוגים רבים, מאז הובילי את המהלך של הקמת ועדת פריבס־זיגר לדמוקרטיזציה של המפד"ל. שטרן הניח בימים אלה על שולחן המזכ"ל "מודל לעבודת מטה הבחירות", והצעתו תידון בלישכה. הוא נמנה על אותם אלה הסבורים, כי בעבודה נכונה המפד"ל יכולה לנסוק מעלה ולחזור להיות המפלגה הדתית הגדולה. "כל זה מותנה בכך שלא תהיה הפעם רשימה פורשת". מבאן ולהלאה הרבים שהוא מפעיל להעלאת אחוז החסימה לשניים וחצי אחוזים.

כזכור, המפד"ל היתה בשיא כוחה בשנת 1977 כאשר זכתה ב־12 מנדטים. ב־1981 ירדה לששה מנדטים. אז פרש ממנה אהרון אבר־חציה שהקים את תמ"י. ב־1984 ירדה המפד"ל לארבעה מנדטים. בשנה זו התמודדה מולה מצ"ד שרצה לכנסת עם "מיטב הנוער". ב־1988 זכתה המפד"ל בחמישה מנדטים ומולה התמודדה "מימד" בראשית הרי יהודה שמיטל והרב אהרון ליכטנשטיין צמרת המפד"ל שוקדת על כך, שאווירת ההתמודדויות הפנימיות תהיה נמוכת מתחים, תוך שמירה על רוח החברות. מה שקורה במפלגת העבודה יכול להספיק למפלגות טולן.

בליכוד נשמו לשבוע לרווחה כאשר פרצה לאוויר העולם הידיעה על העימות רבין־פרס בישיבת סיעת מפלגת העבודה. הירידות בין השניים כנראה אינה ניתנת לגישור ויצחק שמיר יכול שוב לתפור חליפה כמי שיכחן ראש הממשלה הבאה.

בהתמודדות הקודמת על הנהגת המפד"ל, זכתה המפד"ל לרבי־שבח רבים על האיפוק הרב שגילו הכל, ולא גלשו למלחמת השמצות והאשמות הדדיות. אין ספק, מאמינים כל מרכיבי המפד"ל, כי כך יהיה גם הפעם.

ואכן, שר הדתות, פרופ' אבנר שאקי אמר לנו השבוע, כי הוא מתכוון "להתמודד על הנהגת המפד"ל ועל המקום הראשון ברשימת המפד"ל לכנסת".

השר שאקי הוסיף: "תחושתי היא שהציבור הרחב ובעיקר הדתי־לאומי מעריך את הישגי המפד"ל ומעשיה בתחומים רבים".

השר העלה על נס את הישגי משרד הדתות. בין היתר בשיפור מעמד בתי הדין הרבניים: מינוי 15 דיינים חדשים ו"הקמת המיתם לקליטה רוחנית".

השר שאקי סבור, כי "סיכויי" המפד"ל לנתר מעל למשוכה שהועמדה בפניה בשנים האחרונות – טובים ובוחרים רבים יחזרו הביתה, לכור מחצבתם".

שר הדתות אומר כי "אין יום שלא מגיעים אלי שלימים המבקשים ברית כזאת או אחרת לקראת התמודדות על הרכב הרשימה לכנסת, ואני משיב לכולם את אותה התשובה: הדרך הפשוטה והישרה של העשייה היומיומית והמגע כל ימות השנה עם הציבור והאמינות – הם הברית הטובה ביותר".

השר מבקש להדגיש במיוחד: אסור לנו להשמיע ביטוי שנאה או פגיעה במישהו. יש לראות את העניין הלאומי הגדול. גם בוויכוח עם הציבור החרדי יש לברור במלים, שכן, עדין רב המשותף על המפריד.

שמיטה ברוח דתית־לאומית

המזכיר המדיני של המפד"ל, שאול יהלום מרכז, כידוע, בשנה האחרונה פעילות עניפה למען הרבנות הראשית ומערכת הכשרות שלה. המטה שבראשותו נערך עתה לקראת שנת השמיטה, כדי להנהיל לציבור הדתי את ההיבטים ההלכתיים מנקודת מבטה של הרבנות הראשית. שאול יהלום מבקש להציג באופן ברור את העמדה היהודית של הרבנות הראשית מול זו

המזכ"ל המדיני של המפד"ל שאול יהלום.

של הציבור החרדי, שאינו מכיר ב"היתר המכירה" וברבנות הראשית.

יהלום הופתע למצוא בפרוטוקולים של הדיונים העוסקים בנושא השמיטה בציבור החרדי, מעין הבעת צער על שבשנת השמיטה הקרובה לא ניתן יהיה להשיג פירות וירקות מערבי השטחים בשל התנגדות הציבור החרדי וסכנותיה. "במקום לחשוב כיצד להקשות על ערביי השטחים מבחינה הכלכלית בגלל האינתיפאדה ולהעדיף תוצרת יהודית, הם מבכים את אובדן המקור הזה של אספקה חקלאית מהערבים ביהודה ושומרון" – אומר המזכיר המדיני של המפד"ל.

בעוד כשבוע מתכנסים הגופים הציוניים לדיון על הקיערכות לקראת שנת השמיטה. זאת במסגרת הכינוס השנתי שמארגן "מכון התורה והארץ" בשיתוף הרבנות הראשית ועניינו "המצוות התלויות בארץ".

"יהלום, מצדו, יזם הקמת ועדה בנושא זה משותפת להתישבות הדתית, הרבנות הראשית, מכון צומת, מכון התורה והארץ והמפד"ל. ועדה זו תתמקד בכל ההיבטים של שנת השמיטה כולל בעית חיטת שמיטה, שבעבר עמדה במרכז הבדלי התפיסות בין המפד"ל לבין היהדות החרדית.